

11052015 Overzicht projecten Overheidsdienst Groningen

Project

Trekker

1. Voorbereiden meerjarig programma	Directie Groningen
1a. Opstellen Masterplanning	Directie Groningen
2. Opstellen methode voor planning en prioritering gebiedsaanpak	Directie Groningen
3. Opstellen databestand (GIS)	Directie Groningen
4. Opstellen cultuurhistorische inventarisatie en waardekaarten	Directie Groningen
5. Opstellen monitoring woningmarkt	Directie Groningen
6. Opstellen structuurvisie aardbevingsgebied	Directie Groningen
7. Analyse juridische belemmeringen	Directie Den Haag
8. Opstellen handelingsperspectief eigenaar bewoners	Directie Groningen
9. Herijking regelingen	Directie Den Haag
10. Uitwerking publiek case management	Directie Groningen
11. Uitwerking geschillenbeslechting	Directie Den Haag
12. Uitwerking financieel kader	Directie Den Haag
13. Opstellen communicatieplan	Directie Groningen
14. Uitwerken Kenniscentrum	Directie Den Haag
15. Opstellen opleidingsplan	Directie Groningen
16. Opstellen plan van aanpak IBG	Directie Groningen
17. Opstellen plannen van aanpak voor projecten voor de aanpak van gebieden en gebouwsegmenten 2016/2017	Directie Groningen
18. Onderzoek hoogbouw	Directie Groningen

Overzicht projecten Overheidsdienst Groningen

<p>1. Voorbereiden meerjarig programma – offertes binnen</p> <p>Trekker: Directie Groningen</p> <p>Verkenner: 5.1.2e, Gideon Consult</p> <p>Betrokkenen: 5.1.2e; 5.1.2e, 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; programmasecretaris.</p> <p><i>Opdracht:</i> Een goed alomvattend en breed gedragen programma dat als richtinggevend kader dient voor alle fysieke, sociaal-culturele en economische maatregelen die voor het aardbevingsgebied nodig zijn om perspectief te bieden op een aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen.</p> <p><i>Waarom:</i> In het onderhandelingsakkoord is de OG getypeerd als een publieke regieorganisatie die werkt op basis van een integrale en meerjarige programma's en de bekostiging daarvan. Dit programma biedt het kader voor tal van uitvoeringsprogramma's en stuurt ook mede de op te stellen ruimtelijke gebiedsvisie voor het aardbevingsgebied aan.</p> <p><i>Wat:</i> Het afmaken en specificeren van het Programma "OG" waarin zijn uitgewerkt de missie van de OG, de fysieke, sociaal-culturele en economische doelen, de daarvoor noodzakelijke inspanningen, de beoogde resultaten en effecten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toetsen en verfijnen van missie, verder uitwerken van doelen en effecten - Met betrokkenen uit de betrokken departementen, provincie en gemeenten verder invullen en verfijnen van de noodzakelijke inspanningen, pilots en projecten zodat de maatregelen doeltreffend zijn, in aansluiting op alle al lopende (sectorale) programma's in het gebied - Het opstellen van een meerjarige begroting voor de uitwerking en uitvoering van het programma en voorstellen over de meest passende wijze van financiering van (deel)programma's en lokale uitvoeringsplannen - Uitgewerkt de aanpak voor de eerste 2-3 jaar <p><i>Resultaat:</i></p> <p><i>Verkenningfase:</i> Rapportage met overzicht relevante deelplannen en programma's; actualiteit hiervan in relatie tot programma Overheidsdienst; gewenste aanvullende maatregelen; randvoorwaarden en belemmeringen; kansen; top drie van kansrijke en snel te realiseren maatregelen per beleidsector.</p> <p><i>Vervolgfase:</i> Per 1 september 2015 ligt er de contouren van een concreet samenhangend programma, waarvan duidelijk is wat de bijdragen zijn om het gebied weer toekomstperspectief in de volle breedte te geven. Er liggen concrete inspanningen met een eerste financiële onderbouwing en er is duidelijk wie er voor welk onderdeel verantwoordelijk is binnen welke tijdsperiode. De uitwerking van deze contourenschets van de Overheidsdienst vindt plaats in de periode 1 september 2015 – 1 februari 2016.</p> <p><i>Aanpak:</i></p> <p><i>Verkenningfase:</i> Eerst zal een verkenner met de stakeholders inventariseren welke programma al zijn opgesteld, welke aanvullingen noodzakelijk zijn en op welke wijze het proces verder het beste kan worden ingericht met het oog op het draagvlak voor het programma. In deze verkenningfase passen ook één of meer interactieve olopjes met betrokkenen. De opdracht voor de verkenning van 4-6 weken wordt verstrekt voor 1 mei 2015. De verkenningfase voor deze opdracht loopt tot medio juni. Daarmee krijgen de inhoud van de opdracht, de aanpak en de samenstelling van het projectteam meer diepgang en profiel.</p> <p><i>Vervolgfase:</i> Voor 1 juli krijgt een programmamanager opdracht om samen met een projectteam en een aantal deelprojectleiders een Plan van Aanpak en de contourenschets van het programma van de overheidsdienst op te stellen. De contouren van het meerjarenprogramma en de meerjarenbegroting zijn met het Plan van Aanpak voor het vervolg in september gereed voor besluitvorming. Eerste kwartaal 2016 is het uitgewerkte meerjarenprogramma gereed voor besluitvorming.</p>

1A. Opstellen Masterplanning Overheidsdienst Groningen – offerte binnen
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: Jan Bont (Triode)
Betrokkenen: Project 1,2 en 4
<i>Opdracht:</i> Het opstellen van een Masterplanning voor de producties van de OG in samenhang met de volgens de aangegeven prioritering en fasering in hoog tempo te realiseren productie aardbevingsbestendig vastgoed in het gebied en de daartoe noodzakelijke aanpassingen van het ruimtelijk planologische instrumentarium.
<i>Waarom:</i> Aardbevingsbestendig Groningen in een opgaven van grote omvang. Gegeven de directe veiligheidsrisico's zal dat in hoog tempo aangepakt dienen te worden. Daarvoor zijn publiekrechtelijke kaders nodig die stand houden tot en met de Raad van State. Met de verkenningsopdrachten is met de opstelling daarvan een begin gemaakt. Bij de contourenschets is ook inzicht nodig in de benodigde tijd en besluitvormingsprocedures op de drie overheidsniveaus en een eerste indicatie van de doorlooptijden van deze operatie en de condities waaronder deze haalbaar zijn (pessimistisch-realistisch-optimistische scenario's met gebruik van huidige wettelijke mogelijkheden)
<i>Wat:</i> Met het oog op de samenhang en betrouwbaarheid van uitspraken van de OG over wanneer welke resultaten in welk tempo gehaald kunnen worden, rekening houdend met wet- en regelgeving is het noodzakelijk een eerste indicatieve planning op te stellen waarin een doorkijk wordt gegeven over de eerste 2-3 jaar en de gewenste productieomvang daarna waarbij: <ul style="list-style-type: none"> • Ca 20 pilots daadwerkelijk worden versterkt waarbij naast uitvoering door Centrum voor Veilig ook eigenaren, ondernemers en maatschappelijke instellingen de mogelijkheid wordt geboden het Heft in eigen hand te nemen • Het meerjarig programma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen wordt uitgewerkt voor de periode 2015-2025 • De structuurvisie(s) voor het aardbevingsgebied worden opgesteld • Mogelijk in de kern van het gebied ook al bestemmingsplannen worden aangepast op de impact van de versterking • De Overheidsdienst Groningen wordt opgebouwd • Training en opleiding wordt verzorgd op gebieden waar grote capaciteitstekorten bestaan • Werkprocessen en besluitvormingsprocessen worden ingericht <p>Waarna we in 10 jaar willen zorgen voor een aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen Bij 50.000 woningen (in 9 gemeenten 67.000 objecten) zullen we dus na de aanloop een productie moeten gaan maken van 6-7000 verstrekte en (bijna) energie neutrale woningen per jaar. Als het gebied uitbreidt wordt de opgave vrijwel onbeheersbaar in 10 jaren. De gaskraan zal dus ook dicht(er) moeten vooral om te voorkomen dat de stad meer aardbevingen krijgt.</p>
<i>Resultaat:</i> <u>Verkenningfase tot 1 juli:</u> Het resultaat is het concept plan van aanpak met de eerste verkenningen/ resultaten van de onderliggende uitgangspunten, procesuitgangspunten op hoofdlijnen met benodigde teksten, schema's en (project)kaarten. <u>Vervolgfase tot 1 september:</u> Het concept plan van aanpak wordt definitief uitgewerkt en met betreffende betrokken stakeholders besproken, afgestemd en voorgelegd ter besluitvorming. Resultaat een definitief plan van aanpak.
<i>Aanpak:</i> In verkenningsfase verzamelt een ervaren verkenner kennis en inzichten bij alle relevante spelers en stelt advies op met Plan van Aanpak vervolg

2. Opstellen methode voor planning en prioritering gebiedsaanpak – offerte binnen
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: Frans Klijn (Deltares)
Betrokkenen: i.s.m projecten 1,4,6 Triode (verbinding projecten)
<i>Opdracht:</i> Het opstellen van prioritering voor de uitvoering van de 3-slag en een planning voor het veilig maken van het aardbevingsgebied in de periode 2015 -2025 in aansluiting op in de contourennota beschreven aanpak
<i>Waarom:</i> In onderhandelingsakkoord Overheidsdienst is opgenomen dat er beleidskaders en spelregels moeten komen voor een integrale preventieve versterkingsaanpak, inclusief prioriteitsstelling en condities voor de uitvoering daarvan in samenwerking met CVW, corporaties en gemeenten. Gezien de grote omvang van de opgave, de noodzaak te leren en de beperkte capaciteit op tal van terreinen is het noodzakelijk aan te geven in elke volgorde Groningen weer veilig wordt gebaseerd op een voor ieder transparante analyse van de veiligheidsrisico's en een gecoördineerde inzet van de beschikbare middelen en capaciteit van het CVW en andere opdrachtgevers in het gebied. Omdat de inzichten niet volledig zijn zal de prioriteitsstelling gebaseerd moeten worden op de nu beschikbare kennis. Bij voortschrijdend inzicht en met de leerervaringen uit de pilots kan dit nader worden aangevuld en verfijnd.
<i>Wat:</i> Er zal door OG i.o. de prioriteiten bepaald worden bij de aanpak op basis van een analyse van de aardbevingsrisico's, de optredende piekgrondversnellingen, de impact daarvan op de in het gebied aanwezige bebouwing op grond van onder meer bouwtypes, bouwwijze en ouderdom, de veiligheidsrisico's voor verschillende segmenten gebouwen. Dit wordt vastgelegd in kaarten. De analyse wordt vertaald naar een realistische planning rekening houdend met de sociaal-maatschappelijke impact van de te nemen versterkingsmaatregelen, de noodzakelijke planologische basis (Raad van State proof) voor de te verlenen vergunningen voor de uitvoering van de 3-slag en de noodzakelijke leer- en opbouwfase van 3 jaar. Voordat een dergelijke prioritering en fasering kan worden opgesteld zal eerst een gedragen methode daarvoor ontwikkeld moeten worden op basis van beschikbare kennis, en adaptief voor kennis waarvan wordt verwacht dat die beschikbaar komt.
<i>Resultaat:</i> <u>Verkenningfase:</u> Het eindresultaat is een reflectie op de opdracht: is de juiste vraag gesteld/de juiste opdracht geformuleerd; en kan deze (in principe) beantwoord worden met de beschikbare kennis en gegevens? <u>Vervolg:</u> Het eindresultaat is een Plan van Aanpak. Uitwerking daarvan voor 1 februari 2016.
<i>Aanpak:</i> In de verkenningfase verzamelt een ervaren verkenner kennis en inzichten bij alle relevante spelers (w.o. NAM, ARUP, CVW, SODM, Provincie Groningen, Ministeries EZ en I&M) over een werkbaar aanpak en de daarbij noodzakelijke kennis en bronnen. Daarna werving en selectie van een projectmanager met op dit gebied relevante kennis, ervaring en netwerken met een technisch team met specialisten. Definitieve en waar nodig aangevulde en gewijzigde opdracht na verkenningfase van 4-6 weken en het opstellen van een Plan van Aanpak. Voor 1 juli 2015 krijgt projectleider met projectteam de opdracht om in een proces van joint-fact finding een methode te ontwikkelen voor de prioritering. Alle spelers die van belang zijn doen of mee in het project of in klankbordgroep.

3. Opstellen data bestand (GIS) – offerte binnen
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: 5.1.2e / 5.1.2e (provincie Groningen)
Betrokkenen: Ambtenaren provincie; Kadaster; NAM; Gemeente Groningen GEO; Geonovum; Geon.
<i>Doel:</i> Er is dringend behoefte aan objectieve informatie over verschillende factoren, die in het aardbevingsgebied de leefbaarheid en het sociaal en economisch perspectief van de regio zullen bepalen. Door op gedetailleerd niveau (woningadres) vanuit verschillende invalshoeken naar de relevante gegevens te kijken in relatie tot de aardbevingen kan een objectiever beeld worden geschetst. Wat relevante gegevens moet nader worden onderzocht maar te noemen zijn al: gegevens over de ondergrond en bovengrond, landschap, de planologische status (resultaten vooronderzoeken, bestemmingsplan), de gebouwde omgeving (zoals eigendomssituatie, woningtype, bouwjaar, kwaliteit, cultuur historische waarden, schades, uitgevoerde versterking en verduurzaming), sociale informatie en het werkingsgebied van regelingen. Het beoogde beeld verandert ook in de tijd. Door monitoring (middels opbouw van historie in gegevens) kunnen veranderingen inzichtelijk worden gemaakt.
<i>Waarom:</i> Informatiebeheersing in grote en complexe projecten is van groot belang en tegelijk lastig te realiseren. Voor allerlei beleidsbeslissingen maar ook voor de uitvoering is het kunnen beschikken over deze informatie en de mogelijkheid daarmee te kunnen rekenen cruciaal. Daarnaast heeft de informatie ook een belangrijke maatschappelijke functie en zal ontsloten moeten worden naar derden en naar het publiek. Hierbij zal aandacht moeten worden besteed aan in hoeverre data ook daadwerkelijk open beschikbaar kan worden gesteld (wat zijn de gebruiksbeperkingen). In veel gevallen zal een zekere aggregatie nodig zijn (op bijv. postcodeniveau) om te zorgen dat informatie niet herleidbaar is naar individuele woningen/personen.
<i>Wat:</i> Om dit vraagstuk te ondersteunen is een geografisch informatiesysteem (GIS) nodig. Het systeem volgt per woningadres de invloed van de aardbevingen op onder andere de waarde, de verkoopdynamiek en de opgetreden schade. Het systeem kijkt niet alleen terug maar kan ook vooruitkijken door middel van het uitvoeren van simulaties van effecten van toekomstige aardbevingen. Alle informatie kan aan elkaar gerelateerd worden door (GIS-)data-analyse. Hierdoor wordt het mogelijk de data geografisch te bewerken en te ontsluiten. Zo kan per aardbevingszone (resp. zone van maximale piekgrondversnelling) de invloed van de aardbevingen op de woningmarkt geanalyseerd worden. Op basis van de GIS-analyse moet een export kunnen worden gemaakt in .csv formaat voor verder verwerking in Excel of een statistisch pakket. De vragen die het systeem moet kunnen beantwoorden zijn niet vooraf volledig uit te werken. De vragen zullen in de loop van de tijd ook steeds anders (groter) worden. Naarmate meer kennis over het onderwerp wordt vergaard zullen nieuwe vragen naar voren komen. Dit vraagt om een flexibele opzet, waarmee de OG wordt ondersteund in de vertaling en uitwerking van de vragen naar concrete producten. Nieuwe vragen brengen mogelijk ook de behoefte aan meer of andere data met zich mee.
<i>Resultaat:</i> Advies voor 1 juli 2015 over programma van eisen (PvE) voor een (zo mogelijke standaard) GIS systeem voor de OG en de mogelijke koppelingen met al gebruikte systemen van ander actoren. Plan van aanpak vervolgtraject en begroting kosten van aanschaf, gebruik en beheer.
<i>Aanpak:</i> In verkenningsfase verzamelt een ervaren verkenner kennis en inzichten bij alle relevante spelers en stelt advies op met Plan van Aanpak vervolg

4. Opstellen cultuurhistorische inventarisatie en waarde kaarten – offerte binnen
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: 5.1.2e (provincie Groningen) en Libau
Betrokkenen: 5.1.2e (gemeente Groningen), Steunpunt Monumenten, Stichting Oude Groningen Kerken, Erfgoedpartners (Museumhuis en Molenhuis), Groninger Landschap, Bond Heemschut, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
<i>Opdracht:</i> Het uitwerken van een aanpak voor cultureel erfgoed: inzicht in de totale opgave van herstel en versterking van monumenten en een cultuurhistorische waardestelling van het gebied ten behoeve van de structuurvisie.
<i>Waarom:</i> In het onderhandelingsakkoord Overheidsdienst is uitgesproken dat de gebiedsaanpak ook de cultuurhistorische samenhang en kwaliteit moet behouden en versterken. Ook in de Tweede Kamer is aandacht gevraagd voor de aanpak van cultureel erfgoed (Motie Faber). Gevraagd wordt zorg te dragen voor een speciaal team bij de Nationaal Coördinator Groningen voor het herstel en de preventie van schade aan monumenten en erfgoed. Deze opdracht kan een eerste stap daartoe zijn.
<i>Wat:</i> Er zal, voortbordurend op wat reeds in gang is gezet, en in overleg met de in het gebied werkzame monumentenorganisaties en sleutelfiguren een werkwijze ontwikkeld worden om in de aangewezen gebieden tot een behoefte raming en waardestelling te komen die gebruikt kan worden voor een door het veld gedragen omgang met de cultuurhistorische waarde van landschappen, ensembles, objecten, constructies en interieurs van de aangewezen rijksmonumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten. Deze werkwijze vraagt afstemming met de technische woninginspecties door CVW.
<i>Resultaat:</i> <i>Verkenningfase:</i> In september 2015 is gebruik makend van de al aanwezige kennis inzichten in het gebied en onder meer de ervaring van Buro Monumenten Amsterdam bij de aanleg van de Noord-zuidlijn een operationele werkmethode en een werkproces ontwikkeld en zijn de eerste geïnstrueerde cultuurhistorici beschikbaar voor begeleiding van de pilots behoefte raming en waardestelling. Daarnaast is een planning en meerjarenraming beschikbaar voor de inventarisatie van het gehele gebied.
<i>Aanpak Nulmeting:</i> Libau Steunpunt is door de provincie en het ministeries van OCW en EZ reeds gevraagd om voor de behoefte raming/ nulmeting een eerste globale offerte te maken. Deze offerte gaat uit van één gemeente (Loppersum) om vervolgens die gegevens te extrapoleren naar het hele bevingengebied. Een volledig onderzoek is op de korte termijn niet te realiseren. Deze gegevens zijn wel op de korte termijn nodig om de opgave voor de overheidsdienst te kunnen maken. Belangrijk is dat dit onderzoek in verschillende fases wordt uitgevoerd: eerst gemeente 1, dan gemeente 2, dan gemeente 3, enz. Als een gemeente is afgerond, dan kunnen de resultaten ervan direct gebruikt worden voor de volgende stap. De aanpak van monumenten en het erfgoed kan namelijk niet wachten totdat deze nulmeting helemaal gereed is.
<i>Aanpak waardestelling:</i> Na korte verkenning met stakeholders (4-6 weken), werving en selectie projectleider aanpak cultuurhistorische waardestelling (9 gemeenten). Hierbij aansluiten bij reeds lopende trajecten vanuit Stuurgroep Aardschokken (EZ, OCW, Provincie, NAM, gemeente, Libau). Van belang is dat de aanpak van monumenten niet de afronding van de waardestelling hoeft af te wachten.
Partners in deze opdracht zijn Libau, Steunpunt Monumenten, Provincie Groningen, Stichting Oude Groningen Kerken, Erfgoedpartners (Museumhuis en Molenhuis), Groninger Landschap, Bond Heemschut, Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
De keuze voor Libau Steunpunt is logisch omdat zij al veel gegevens over monumenten in Groningen in huis hebben en ook goed weten waar de andere gegevens beschikbaar zijn. Bovendien hebben zij het netwerk naar het rijk, provincie en gemeenten in Groningen. Daarnaast is het verstandig om de keuze voor partners etc goed af te stemmen met de provincie en gemeenten gezien taken die deze (gesubsidieerde) partners hebben.

Voorstel is om :

- Libau Steunpunt op korte termijn de opdracht te verlenen voor de nulmeting
- Afstemming te zoeken met de provincie en gemeenten
- De cultuurhistorische waarde stelling pas in tweede instantie te doen.
- Maak gebruik van reeds bestaande overleg structuren (structuur OCW) en projecten bv Smart Monuments (RCE)

5. Opstellen monitoring woningmarkt
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: Provincie Groningen (5.1.2e)
Betrokkenen:
Opdracht: wordt voorlopig geparkeerd in afwachting van uitkomsten lopend onderzoek provincie Groningen/Dialogtafel TU Delft
Financiën

6. Opstellen structuurvisie aardbevingsgebied – offerte binnen
Trekker: Directie Groningen
Verkenners: 5.1.2e en 5.1.2e (provincie Groningen)
Betrokkenen: Vier vertegenwoordigers van de vier clusters van gemeenten; projectsecretaris (provincie Groningen)
<i>Opdracht:</i> Het opstellen van één of meer regionale structuurvisie (s) voor het aardbevingsgebied (12 gemeenten)
<i>Waarom:</i> In onderhandelingsakkoord Overheidsdienst is opgenomen als taak “Het ontwikkelen en vormgeven van een geïntegreerde regionale gebiedsaanpak door koppeling van alle hoofdoopgaven in het gebied zodat de sociale, ruimtelijke, economische en cultuurhistorische samenhang en kwaliteit wordt behouden en versterkt.” Deze regionale structuurvisie biedt het (ruimtelijke en functionele) kader voor het ontwikkelen van een gebiedsgerichte aanpak per gemeente en/of dorpskern. De structuurvisie wordt opgesteld in samenhang met het programma OG (opdracht 1)
<i>Wat:</i> Er wordt door OG i.o. in samenwerking met betrokken departementen, provincie, gemeenten en dialoogtafel een regionaal gebiedsperspectief gemaakt die het ruimtelijke en functionele kader en prioritering vormt de gebiedsontwikkeling op lokaal niveau waarbij de impact van de versterkingsopgave is meegenomen. Het is een combinatie van ondergronds/bovengronds structuurvisie met relatie naar leefbaarheid, krimp, cultureel erfgoed en gasbevingen. Voorwaarde: gebruik maken en samenwerken met makers van al gemaakte structuurvisies.
<i>Resultaat:</i>
<u>Verkenningfase</u> (tot 1 september 2015): Projectplan voor de vervolgfase met daarin hoe de uiteindelijke eindproducten (visie met perspectief voor het gebied en de voorwaarden scheppen die daarvoor belangrijk zijn) worden gerealiseerd.
<u>Vervolg:</u> Op 1 februari 2016 gereed voor behandeling in GS (wel nog officiële inspraak daarna). Hierin wordt o.m. beantwoord:
<ol style="list-style-type: none"> a. Aanwijzing gebieden voor de uitvoering van de 3-slag en de volgorde waarin dat gebeurt (prioritering gebieden en sectorale programma’s op basis van veiligheidsanalyse – zie ook opdracht 2) b. Waar en hoeveel moet worden gesloopt vanuit de integrale opgave c. Waar en hoe kan goede (tijdelijke)herhuisvesting plaats vinden, zodanig dat de sociale netwerken maximaal in stand blijven d. Waar en hoeveel nieuwbouw woningen e. In kaart brengen van cultureel erfgoed (zie opdracht 4) f. Toekomstbeeld over waar en wat voor voorzieningen in de steden, aangewezen regiokernen, centrumdorpen waaronder het vernieuwde en geconcentreerde scholenprogramma en inrichting gezondheidszorg g. Ruimtelijke voorzieningen om de economische structuur vanuit de nieuwe kansen sectoren te verbeteren h. Ruimtelijke consequenties van de (versnelde) energietransitie van het gebied i. Aangeven van ruimtelijke kansen voor toeristische en recreatieve versterking van het gebied j. Voorstellen voor verbetering infrastructuur die bereikbaarheid van regionale centra en kernen kan vergroten (inclusief digitaal netwerk)

k. Voorstellen voor verhoging ruimtelijke en functionele kwaliteit van het gebied

l. Alle overige noodzakelijke vooronderzoeken in het kader van de WRO

m. Financiële haalbaarheid uitvoering structuurvisie 2015-2025

Aanpak: Aansluiten bij lopende planvorming en samenwerking in DEAL gemeenten, BMW gemeenten en cluster Hoogezand-Sappemeer/Slochteren/Menterwolde en stad Groningen waarop kan worden voortgebouwd. In verkenningsfase van 1 mei tot medio juni uitwerken opdracht en hoofdlijnen aanpak. Daarna aanstellen ervaren projectmanager die team om zich heen verzamelt van deskundigen op deelterreinen (planologie, woningbouwprogrammering, energietransitie, leefbaarheid, voorzieningen, economie, milieu, verkeer en vervoer, ondergrond) met de opdracht een Plan van Aanpak uit te werken met een begroting. De projectmanager regelt de interfaces met de overige opdrachten 2,3 en 4 en legt voor 1 september 2015 Plan van Aanpak met begroting vervolgentraject ter goedkeuring voor aan NCG.

7. Analyse juridische belemmeringen
Trekker: Directie Den Haag
Verkenner: naam volgt
<p><i>Doel:</i> Het inzichtelijk maken van de juridische mogelijkheden en onmogelijkheden en de effectiviteit van juridische instrumenten en procedures om situaties die zich in de praktijk gaan voordoen bij de integrale versterkingaanpak snel op te kunnen pakken c.q. op te kunnen lossen. Op basis daarvan voorstellen ter verbetering.</p> <p>Om vertraging in de uitvoering van het integrale versterkingsprogramma te voorkomen moet worden gezien of het beschikbaar juridisch instrumentarium voldoende effectief is. Indien dat niet het geval is, dient aanpassing van wet- en regelgeving overwogen te worden.</p> <p>Inhet aanvullend akkoord is hierover het volgende afgesproken: "Aandachtspunt voor de kwartiermaker is de nadere uitwerking van de juridische basis en vormgeving van de bevoegdheden, met name de bevoegdheden die gericht zijn op uitvoering. Er dient in de kwartiermakerfase onderzocht te worden of slagkracht en doorzettingsmacht door wet- en regelgeving worden belemmerd of zouden kunnen worden vergroot door het ontwerp van nieuw, formeel instrumentarium. Waar effectief wordt de bestaande wet- en regelgeving benut, als uit onderzoek blijkt dat deze onvoldoende mogelijkheden bieden (witte vlekken of te weinig slagkracht) of onvoldoende effectief zijn, dan wordt een nieuw juridisch kader opgesteld"</p>
<p><i>Wat:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. relevante wet- en regelgeving, op zowel op rijks- als regionaal niveau wordt geïnventariseerd welke wettelijke kaders en regelgeving relevant is voor de opgave in Groningen. Dit zijn in ieder geval bepalingen in de Wabo (omgevingsvergunningen), Wro (o.a. bestemmingsplannen en rijkscoördinatieregeling), Woningwet, Huurwet en de Crisis- en herstelwet (recent aangepast) 2. Bezien hoe binnen bestaande wettelijke kaders tot versnelling van de procedures kan worden gekomen. 3. onderzocht wordt of bestaande en te verwachte praktijksituaties effectief kunnen worden aangepakt op basis van de bestaande wet en regelgeving. Waar zitten hiaten, belemmeringen 4. suggesties van aanpassingen van juridisch instrumentarium of andere instrumenten/maatregelen.
<p><i>Resultaat:</i> Inventarisatie, beoordeling van effectiviteit en signalering van witte vlekken/hiaten en voorstellen voor aanpassing instrumentarium.</p> <p>Omdat de inventarisatie al heeft plaatsgevonden en casusbeschrijving/bespreking nu wordt voorbereid, wordt de opdrachtnemer gevraagd de resultaten voor 1 juli a.s. op te leveren.</p>
<p><i>Aanpak:</i> Onder coördinatie van WJZ van het ministerie van EZ heeft een interdepartementale inventarisatie plaatsgevonden (OCW, BZK, I&M). Daarbij zijn de versnellingsmogelijkheden van procedures deels in beeld gebracht. Op basis van deze inventarisatie wordt overleg gepland met uitvoerders (NAM/CVW/Corporaties) en provinciale en gemeentelijke experts waarbij praktijkcasus worden doorgenomen. Parallel daaraan kan op basis van de aanpak van de stads- en dorpsvernieuwing worden onderzocht waar hiaten/belemmeringen zich voor kunnen doen, dan wel welke mogelijke oplossingen kunnen worden overwogen. Tenslotte worden voorstellen geformuleerd om eventueel hiaten te kunnen dichten en belemmeringen weg te nemen.</p>

8. Opstellen handelingsperspectief eigenaar bewoners – offerte binnen
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: 5.1.2e / 5.1.2e
Betrokkenen:
<i>Opdracht:</i> Het bieden van meer keuzemogelijkheden aan eigenaar bewoners, ondernemers en corporaties
<i>Waarom:</i> Bij de huidige aanpak duurt het 12 – 20 jaar voordat Groningen weer veilig is. OG heeft als ambitie geformuleerd om te zorgen dat in 2025 Groningen weer veilig is. Daarvoor zal het tempo omhoog moeten en zal aan eigenaar bewoners (70% van woningen in de 9 landelijke gemeenten) , ondernemers en corporaties een zelfstandig handelingsperspectief geboden moeten worden naast de aanpak door CVW.
<i>Wat:</i> OG staat volgende aanpak voor: <ol style="list-style-type: none"> 1. CVW blijft zich richten op de uitvoering van de 3-slag maar binnen publieke kaders/spelregels van OG 2. Naast wachten op aanpak door CVW wordt aan eigenaar bewoners, ondernemers en corporaties alternatieve handelingsperspectieven geboden; 3. Eigenaar bewoners, ondernemers en corporaties die het heft in eigen hand willen nemen, worden daarbij vanuit OG adequate ondersteuning geboden; 4. In het programma van OG worden daartoe heldere en effectieve regelingen opgenomen (de voor zelfbouwers en andere opdrachtgevers geldende bouwnormen, passende vergoeding van de totale stichtingskosten van versterken, de wijze waarop relevant achterstallig onderhoud wordt verdisconteerd, begeleiding van zelfbouwers, regeling herhuisvesting, sloop en vervangende nieuwbouw door zelfbouwers; aanpak en bescherming cultuur historisch erfgoed) 5. Omdat de aanpak met veel onzekerheden is omgeven gaat de aanpak en ook de opbouw van de organisatie uit van een lerende en adaptieve aanpak; 6. Daartoe worden in de jaren 2015-2017 met de grootste voortvarendheid in het gebied van de 12 gemeenten volgens de na overleg met betrokkenen (en aansluitend op reeds door het CVW ingezette acties!) publiek bepaalde gebieds gewijze en sectorale prioriteiten een aantal pilots integraal (versterkingsniveau LO tot en met L6) versterkt. Deze aanpak moeten maximaal leren mogelijk maken en ook de bedachte concept regelingen in de praktijk uittesten en verbeteren en ook de beste vorm te vinden waarin interactie en participatie van de bevolking wordt georganiseerd en de begeleiding van bewoners in dit ingrijpende proces van vernieuwing; 7. Parallel daaraan voert CVW de eigen pilots uit en maakt CVW in de geprioriteerde gebieden grotere aantallen woningen en andere objecten veiliger maken (lager versterkingsniveaus L0, L1 en mogelijk L2); Deze beide inspanningen zouden als inzet moeten hebben in 2015 3000 woningen in totaliteit veilig of veiliger te maken;
<i>Resultaat:</i> <u>Verkenningfase:</u> Plan van Aanpak voor 1 juli 2015 <u>Vervolgfase:</u> In september 2015 is het handelingsperspectief op hoofdlijnen uitgewerkt en voorzien van de daarbij passende regelingen en bekostiging. Binnen de organisatie van de OG zijn de contouren geschetst van een Informatie en Advies centrum voor de begeleiding van bewoners en ondernemers die het heft in eigen hand nemen.
<i>Aanpak:</i> In verkenningsfase organiseert OG een aantal bijeenkomsten om de aanpak te bespreken (Bestuurders, Dialoogtafel, CVW, ambtelijk betrokkenen bij de overheden waaronder Omgevingsdienst en NPR groep). Daarna wordt aanpak en handelingsperspectief uitgewerkt door een projectgroep onder leiding van projectmanager met ervaring met zelfbouw en begeleiding van bewoners daarbij. Als resultaat van de verkenningsfase is voor 1 juli 2015 een Plan van Aanpak

gereed voor besluitvorming.

9. Herijking regelingen (waaronder garantstellingsfonds, vergoedingsregeling nieuwbouw, waarde- vermeerdering, woningfinanciering en-assurantien)
Trekker: Directie Den Haag
Verkenner: Mark Hoenders Betrokken: nader bepalen
<i>Opdracht:</i> Herijken c.q. aanpassen van regelingen zoals genoemd in het aanvullend akkoord en het eventueel aanvullen opstellen van nieuwe regelingen die noodzakelijk/randvoorwaardelijk zijn voor de uitvoering van het integrale versterkingsprogramma.
<i>Waarom:</i> Er zijn verschillende regelingen afgesproken. Deze hebben met name betrekking op compensatie van schade of vergoeding van extra kosten voor versterking van bestaande en nieuwe bouwwerken. De regelingen zijn nu m.n. in beheer en uitvoering bij NAM. Beoogd is een meer publiekrechtelijke regie en mogelijke ook publiekrechtelijke uitvoering en financiering. Naast de concrete afgesproken regelingen, zijn regelingen nodig die randvoorwaardelijk zijn voor de uitvoering van het integrale versterking programma. Gedacht kan worden aan vergoedingen voor tijdelijke huisvesting, verhuizing etc.
<i>Wat:</i> 1. uitwerking: Afgesproken regelingen (zie ook aanvullend akkoord): <ul style="list-style-type: none"> - Garantstellingfonds en regeling complexe schade, met voorrang - Tussenregeling meerkosten voor lopende projecten en aangevraagde bouwvergunningen - Regeling meerkosten nieuwbouw en verbouw, per 1 september - Waardecompensatieregeling per 1 september - Regeling schadelooststelling bij gedwongen woningverlating - Waardevermeerderingsregeling per 1 september Waar mogelijk gebaseerd op contouren in plaats van gemeentegrenzen. 2. Verkenning: Andere noodzakelijke regelingen te inventariseren.
<i>Resultaat:</i> 1. Ten aanzien van de afgesproken regelingen: Voorstellen voor aangepaste regelingen, wijze van publicatie/communicatie en uitvoering daarvan: 1 juli 2. Inzichtelijke op welke terreinen aanvullend afspraken/regelingen nodig zijn en een voorstel voor de nadere uitwerking daarvan.
<i>Aanpak:</i> In overleg tussen akkoordpartijen en NAM, in enkele specifieke gevallen in overleg met de Dialoogtafel, dienen voorwaarden en procedures voor aanvraag, beoordeling en toekenning van vergoedingen uitgewerkt te worden. Voor het garantstellingfonds is financiële expertise en betrokkenheid van partij in financiële dienstverlening noodzakelijke In afstemming met experts en op basis van praktijksituaties wordt inzichtelijk gemaakt op welke andere punten afspraken over vergoedingen (regelingen nodig zijn), Hierbij wordt afgestemd met woningcorporaties (ervaring met verhuisvergoedingen etc), NAM en CVW. Ook kunnen de praktijkcasus (opdracht 7) zicht geven op dilemma's en vertragingen die met afspraken/regelingen (niet zijnde wet- en regelgeving) kunnen worden opgelost/bespoedigd. Hierbij dient afstemming plaats te vinden met opdracht 12 over financiële kaders Na besluitvorming over voorstellen vindt implementatie plaats. Dit op basis van nieuwe/andere opdracht

10. Uitwerking publiek case management (als aanvulling op het case management bij CVW)
Trekker: Directie Groningen
Verkenner:
Betrokkenen
Stand van zaken
Wordt voorlopig geparkeerd. In mei/juni nadere gesprekken met CVW en NAM over afhandeling bestaande casussen. Voorstel daarna

11. Uitwerking geschillenbeslechting
Trekker: Directie Den Haag
Verkenner
Betrokkenen
Stand van zaken
H. v.d. Vlist voert oriënterende gesprekken en komt met een vervolgvorstel
Financiën

12. Uitwerking financieel kader
Trekker: Directie Den Haag
Verkenner: 5.1.2e (EZ)
Betrokkenen: Alle relevante deartementen
<i>Opdracht:</i> Heldere financiële kaders en spelregels voor de financiering van de maatregelen in het jaarlijks integrale programma, inclusief duidelijkheid over mandaten en beslissingsbevoegdheid
<i>Waarom:</i> Het integrale versterkingsprogramma bevat een grote hoeveelheid aan voorgenomen acties en maatregelen. Bij het opstellen van de plannen dient helder te zijn wat de financiële randvoorwaarden/kaders zijn, welke mogelijke andere financieringsbronnen er zijn en op welke wijze besluitvorming daarover plaatsvindt. Na vaststelling van het integrale versterkingsprogramma moet er de mogelijkheid zijn om, binnen de vastgestelde kaders, specifieke besluiten te nemen c.q. nadere invulling te geven. Deze ruimte dient verder bepaald te worden. Onderdeel van de opdracht is te onderzoeken of in plaats van privaatrechtelijke financiering door de NAM een meer publiekrechtelijke financiering mogelijk is, waarbij vergaande mandaat/bevoegdheid bij de NCG ligt.
<i>Wat:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerken fonds, als alternatief voor financiering - Een opdracht voor uitwerking van ontwikkeling financiële kaders en wijze van bekostiging integraal programma (i.o.m. financiers, afhankelijk van maatregelen) - Planning en verantwoording op uitgaven middelen Bestuursakkoord, incl voortgangsrapportages - Planning en control van eigen middelen OG - Financiële processen/AO - Voorstel voor beleggen van P&C en F-functie in OG irt EZ en rijksbegroting en afspraken NAM Rekening houdend met privaatrechtelijk/publiekrechtelijke verantwoordelijkheden en consequenties als gevolg van comptabiliteitswet.
<i>Resultaat</i> <ul style="list-style-type: none"> - Verkenning mogelijkheden en opzet fonds en consequenties voor financiële stromen/mandaten en beheersmaatregelen - Voorstel voor planning- en verantwoordingsprocedures (incl. AO) voor eigen middelen OG - Voorstel voor opzet P&C-afdeling OG
<i>Aanpak:</i> Projectleider van FEZ, betrokkenheid van WJZ/NAM en CVW, controller regio

13. Opstellen communicatieplan
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: vertegenwoordiger Rijk / 5.1.2e / 5.1.2e
Betrokkenen: Communicatiemedewerkers van alle betrokken gemeenten en van de provincie
Opdracht: Opdrachtomschrijving. Voor de Overheidsdienst Groningen de volgende taken uit te voeren: 1: Het leveren van communicatieadvies over alle lopende activiteiten aan kwartiermaker dhr. Van der Vlist en aan de nog te benoemen Nationaal Coördinator; 2: Het opstellen van een strategisch communicatieplan voor de Overheidsdienst Groningen; 3: Het opstellen van een advies over de inrichting van de communicatiefunctie van de Overheidsdienst Groningen.
Resultaat: Verkenningfase: Communicatieplan voor 1 juli 2015

14. Uitwerking Kenniscentrum
Trekker: Directie Den Haag
Verkenner: Projectleider 5.1.2e voor verkenning is door EZ al ingehuurd.
Betrokkenen: NAM/KNMI/SodM/TNO/RUG/EPI Centrum/Ministerie I&M/ Nationaal Onderzoeksprogramma Aardbevingsrisico's
Opdracht:
Waarom:
Wat:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Virtuele kenniscentrum: Samenbrengen initiatieven op het gebied van onderzoek en voorkomen versnippering; Verbinden verschillende expertises, nationaal en internationaal; Joint factfinding; Verbinden onderzoek en kennis ondergrond met onderzoek en expertise bovengronds (reikwijdte 'brug') 2. Ontwikkelen strategische kennis en innovatieagenda
Resultaat:
Aanpak:
Financiën:

Opmerking: Hanzehogeschool wil Lectoraat Aardbevingen gaan starten

15. Opstellen opleidingsplan (o.m. constructie/gebiedsmanagement/bewonersbegeleiding)
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: EPI Kenniscentrum
Betrokkenen:
<i>Opdracht:</i> Het bevorderen van de totstandkoming van een opleidingsplan gericht op voldoende competente professionals voor een aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen
<i>Waarom:</i> In het aardbevingsgebied moeten 35.000 – 100.000 woningen worden versterkt volgens de contourenschets van de OG. Op tal van gebieden zal een tekort ontstaan aan capaciteit en/of aan specifieke kennis en competenties die bij de aanpak van belang zijn.
<i>Wat:</i> Er is een EPI kenniscentrum waarin MBO/HBO en Universiteit Groningen samenwerken. Het is van belang bij dit initiatief aan te sluiten en vanuit de beoogde aanpak te bezien welke opleidingsinspanningen op korte termijn gestart kunnen worden. Gezien de technische aspecten zal de samenwerking met de technische universiteiten onderzocht moeten worden, onder meer met het oog op de opleiding van voldoende constructeurs.
<i>Resultaat:</i> Opleidingsplan in september 2015
<i>Aanpak:</i> In verkenningsfase verzamelt een ervaren verkenner

<p>16. Opstellen Plan van Aanpak voor een Internationale Bouwtentoonstelling Groningen – offerte binnen</p>
<p>Trekker: Directie Groningen</p>
<p>Verkenner: Stadsbouwmeester Jeroen de Willigen Betrokkenen: College Rijksheren, Libau, Provinciaal Bouwheerschap, Crimson</p>
<p><i>Opdracht:</i> Het organiseren van een IBT in het gebied waar aan een breed publiek gerealiseerde innovatieve aardbevingsbestendige en energie neutrale nieuwbouw wordt getoond die aansluit op een nieuwe Groningse wooncultuur en tegelijk nieuwe bouwcapaciteit mobiliseert en engineeringswerkzaamheden sterk reduceert.</p>
<p><i>Waarom:</i> De nieuwe NPR normen hebben een dusdanig grote impact op het gebied dat verwacht kan worden dat in veel gevallen de afweging aan de orde komt versterken en verduurzamen versus sloop en vervangende nieuwbouw op de eigen kavel of elders. Aardbevingsbestendig bouwen zal ook in meer algemene zin de wijze van bouwen en wonen beïnvloeden. Daarbij kan geleerd worden van ervaring elders in de wereld. Een IBT kan een breed maatschappelijk debat stimuleren over de mogelijkheden van een regionaal gewortelde nieuwe wooncultuur en de meest wenselijke richting voor de innovatie in de woningbouw.</p>
<p><i>Wat:</i> Ophalen van ervaringen met de organisatie van IBT's in onder meer Berlijn, Emscher Park, Hamburg en beschikbare Nederlandse referenties. Opstellen programma van eisen voor en Groningse IBT. Lokatiekeuzeonderzoek. Uitschrijven internationale prijsvraag voor wervende woonconcepten inclusief realisatie op aangewezen IBT locatie. Uitwerken communicatie, onderzoek en debat rond deze IBT.</p>
<p><i>Resultaat:</i> <u>Verkenningfase:</u> Plan van Aanpak <u>Vervolgfase:</u> In het tweede kwartaal van 2017 opening IBT Groningen met wervende woningbouw en paviljoens met een festivalorganisatie die de rol van aanjager van innovatie en maatschappelijk debat met verve vervult.</p>
<p><i>Aanpak:</i> In verkenningsfase van 4 weken verzamelt een ervaren verkenner kennis en inzichten bij de stakeholders over een werkbare aanpak en de daarbij noodzakelijke referenties, kennis en bronnen. Opstellen profiel projectmanager IBT. Werving en selectie projectmanager IBT die Plan van Aanpak opstelt met planning en begroting voor 1 juli 2015.</p>

<p>17. Opstellen van plannen van aanpak voor projecten voor de aanpak van gebieden en bouwsegmenten die in 2016/2017 moeten worden uitgevoerd (pilots)</p>
<p>Trekker: Directie Groningen</p>
<p>Verkenner (tijdelijk) 5.1.2e voor opstellen long list Betrokkenen: Afhankelijk van gekozen pilots</p>
<p><i>Opdracht:</i> Leren over de volle breedte op welke wijze het weer veilig maken van Noord Oost Groningen in samenhang met de energietransitie en het bieden van nieuw perspectief het beste kan worden aangepakt.</p>
<p><i>Waarom:</i> De opgave is groot en zeer complex en op zeer veel technische, juridische, institutionele en maatschappelijke vraagstukken is geen pasklare oplossing voorhanden. Er zal in de praktijk ervaring opgedaan moeten worden om te komen tot de meest passende aanpak en de wijze waarop participatie van de bevolking daarbij en de aan hen geboden handelingsperspectieven, de herhuisvesting, de bewonersbegeleiding en de publieke en private besluitvorming moet worden ingericht. Bovendien is er tijd nodig om parallel daaraan de organisatie en de werkprocessen ook lerend in te richten en een solide planologische basis voor de opgave te leggen.</p>
<p><i>Wat:</i> Het kiezen, voorbereiden en uitvoeren van een voldoende maar ook realistisch aantal pilot projecten voor het veilig maken van de gebouwde omgeving op basis van de NPR richtlijnen vooruitlopend op de aanpassing van het Bouwbesluit met als criteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Risico (veiligheid) b. Geografische spreiding c. Snel uitvoerbaar (2016/2017 opleveren) d. Leren in alle relevante vastgoed- en gebiedscategorieën. e. Interne en externe signaalwerking (gaswinning/aardbevingen staan aantrekkelijkheid/leefbaarheid gebied niet in de weg) <p>Omdat CVW in overleg met de gemeenten in het gebied al voorbereidingen treft voor een aantal pilots zal hierop voortgebouwd moeten worden zodat in 2- 3 jaar op alle relevante gebieden voldoende leerervaring is opgedaan om daarna een flinke versnelling aan te kunnen brengen. De pilots worden in overleg met gemeenten, CVW en stakeholders bepaald en met de Dialoogtafel besproken. Om de gedachten te bepalen in deze discussie zou gedacht kunnen worden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dorpskern Loppersum - Een oude monumentale kerk - Een bebouwde wierde - Een wijkje met industriële rijenwoningen (corporatie 1) uit de jaren '60 - Een complex middelhoge woningen in Appingedam - Twee hoogbouwcomplex in Delfzijl en Groningen (verschillende bouwwijze, bouwperiode, eigenaarschap) - Een monumentale boerderij - Versterken bestaand en te handhaven schoolgebouw - Idem publieksgebouw (onderwijs, cultuur, gezondheidszorg)

Resultaat:

Verkenningfase: Voor 1 juli is er een shortlist door gemeenten en andere belanghebbenden akkoord bevonden pilot projecten.

Vervolgfase: Voor 1 juli 2017 zijn in alle pilots gerealiseerde integraal versterkte gebouwen te zien en de wijze waarop daarbij is omgegaan met de cultuurhistorische waarde, de bewonersinspraak en –begeleiding en de herhuisvesting. De opgedane leerervaringen zijn door een onafhankelijke onderzoeksgroep onderzocht en geëvalueerd met daaraan gekoppelde adviezen voor de verbetering van aanpak en proces.

Aanpak:

In verkenningfase verzamelt een ervaren verkenner kennis en inzichten bij het CVW de nu al lopende pilots en bij de overige stakeholders over de keuzecriteria voor de pilots en de longlist. Nagegaan wordt welke ruimte bestemmingsplannen bieden voor uitvoering van de pilots en welke capaciteit lokaal beschikbaar is voor de aanpak per gebied en sector. Op basis daarvan doet hij/zij **voor 1 juli 2015** een voorstel voor de te kiezen pilots, rekening houdend met de reeds door CVW ingang gezette pilots aan de NCG die daarover advies inwint bij de Dialoogtafel. OG bouwt capaciteit op voor voldoende projectmanagement capaciteit op de pilots een Plan van Aanpak met begroting op te stellen en na goedkeuring onder gemeentelijke regie te kunnen uitvoeren vanaf 1 juli 2015.

18. Onderzoek Hoogbouw
Trekker: Directie Groningen
Verkenner: Betrokkenen:
Opdracht: Binnenkort eerste bijeenkomst tbv opdrachtdefinitie
Waarom:
Wat:
Resultaat
Aanpak:
Financiën: